

DUES JORNADES CLAU QUE
PASSEN DESAPERCEBIDES

Pilar Rahola

Escriptora i periodista
www.pillarrahola.com

La Catalunya mesella

Dissabte vaig tenir l'honor de participar en dues anormalitats catalanes. La primera, un magnífic simposi que només la intel·ligència i la constància de Marta Pessarrodona varen fer possible: cent anys de la publicació de *Solitud*, obra cabdal de la literatura catalana. El nivell fou de màxima categoria, i si fóssim un país normal, probablement considerariem aquest simposi un punt d'inflexió en l'estudi de Caterina Albert. L'altre acte fou el 5è Simposi sobre la Descoberta Catalana d'Amèrica, que va organitzar l'Ajuntament d'Arenys de Munt. Van desfilir tots els entesos en aquesta càustica matèria, entesos que ja no posen en dubte la catalanitat de Colom, sinó que lluiten per demostrar que tota la Descoberta fou catalana. També aquí, i si el país caminés per rutes menys vidrioliques, estaríem davant unes jornades claus.

PERÒ COM QUE SOM UN PAÍS PORUC, MALALTÍ i amb la dignitat tan porcejada que a vegades ni sabem trobar-la, actes com aquests esdevenen una estranya i brillant anomalia, en un context ben trist. Anem a pams, i fem-ho amb preguntes impertinents.

D'ENTRADA, ÉS NORMAL QUE LA NOVEL·LA MÉS important del segle XX català no sigui lectura obligatòria a les escoles, ni en l'any del seu centenari? Si Caterina Albert va revolucionar la llengua, la novel·lística, i fou la primera dona que va escriure sobre el trencament interior de les dones sotmeses al patriarcat (*Solitud* és equiparable, en valentia i denúncia, a *La casa de les nines*, d'Ibsen), com és que el seu centenari no ha estat una autèntica qüestió nacional, sinó matèria gairebé clandestina d'experts? Un Simposi de la categoria del que es va fer a la Residència d'Investigadors, no mereix cap esmena informativa, cap minut de glòria televisiva?

ÉS A DIR, NI EN ELS CENT ANYS DE LA PUBLICACIÓ de la gran novel·la catalana del segle XX, tenim la capacitat de fer brillar el nostre patrimoni literari? A cap polític francès se li escaparia un aniversari de Victor Hugo. Estic segura que ni un sol polític català sap res de l'aniversari de *Solitud*. Diré més, ni la deuen haver llegit mai. I així anem, a batzegades amb la pròpia cultura, només protegida per unes *rara avis* com la Marta, que dediquen el seu temps i categoria a salvar els mots de la inclemència i la indiferència dels països.

SHOZO SOMEKAWA

“De Caterina Albert a Cristòfor Colom, de Pesarrodona a Bilbeny, ho diré a la manera més senzilla: en casos així, la vergonya que sento pel meu país és ingent”

L'ALTRE CAS, INSERIT EN LA MATEIXA MALALTIA nacional, té a veure amb un fet clau de la història mundial, tant que si els estudis fets per la gent de la Fundació d'Estudis Històrics (www.historicat.com) són certs, canvia la perspectiva històrica per sempre. Tant Jordi Bilbeny com la resta d'estudiosos creuen haver demostrat, amb centenars de dades a la mà, que Cristòfor Colom era barceloní. Han identificat la casa, el barri (la Ribera), la nissaga, els plets de la família per l'herència de l'almirall, les converses amb els reis, etc.

NO NOMÉS AIXÒ, SINÓ QUE ESTAN EN CONDICIONS de demostrar de quina manera es va falsificar deliberadament la història, per part dels reis castellans, per garantir els seus interessos al Nou Món. “Tres regnats van ser suficients”, segons conta Bilbeny, “per destruir la veritat i tergiversar la història”. Tot i l'extensa documentació que acredita Colom com a Joan-Cristòfor Colom, nascut el 1424 i membre d'una coneguda i estudiada família de navegants barcelonins, els Colom-Bertran, les censures posteriors varen convertir en opac allò que, a l'època, era indisputable.

NO FAIG L'ARTICLE PER APUNTAR-ME a la catalanitat de Colom. Ni sóc historiadora, ni en sé un borrall, més enllà dels llibres que he llegit. El problema no rau en si té raó la gent de la Fundació, sinó en el poc interès del propi país per dotar-los dels instruments mínims per poder avançar en els estudis.

UN TEMA CABDAL QUE REVOLUCIONA LA HISTÒRIA planetària, amb centenars de dades que avalen el seu rigor i exactitud, i d'interès fins i tot pel Discovery Channel (que creu en la tesi de la catalanitat), no rep l'interès mínim de Catalunya. I així, amb la indiferència dels polítics, les universitats i del global de forces vives, un grup d'estudiosos hi deixen la pell, les ganes i els diners per investigar un fet històric de magnitud universal.

S'IMAGINEN AQUESTA INDIFERÈNCIA per part de les autoritats italianes, que han dedicat tot els diners del món a italianitzar Colom? Però nosaltres, país d'autoestima malmesa, ens permetem tots els luxes. De Caterina Albert a Cristòfor Colom, de Pesarrodona a Bilbeny, ho diré a la manera més senzilla: en casos així, la vergonya que sento pel meu país és ingent.

VOLTA D'HORITZÓ

Merkel:
¿ferro o
argila?J.J. Navarro
Arisa

Reconforta comprovar que la nostra no és l'única política que es mou per clics. Alguns comentaristes europeus no han esperat que la nova cap de govern alemanya, Angela Merkel, portés ni dos dies en funcions per batejar-la com la *cancellera de ferro* o senzillament com la *dama de ferro*. El clic té algun fonament superficial. Entre els antecessors de Merkel hi figura l'autèntic canceller de ferro Otto von Bismarck, i la nova líder de la gran coalició alemanya és la segona dona que encapçala el govern d'un gran país europeu després d'aquell model de dama de ferro que fou Margaret Thatcher.

És molt aviat, però, per afirmar de quin material està feta de debò la cancellera. De moment, es veurà obligada a ser la dama del consens, perquè la recerca d'un consens majoritari en qüestions de política econòmica i social és la principal raó de ser de la unió de conveniència entre socialdemòcrates i democristians a Alemanya. Merkel, la primera *Ossie* (nascuda a la part oriental i excomunista del país) que arriba al cim del govern federal, té per endavant el difícil repte d'esperonar l'economia i sostenir l'Estat de benestar. Per això fan falta reformes –les mateixes que van fer fracassar Gerhard Schröder– que cap dels dos grans partits no pot dur a terme en solitari. El govern de Merkel s'enfronta a la suspicàcia de gairebé tots els agents socials i l'esperen difícils negociacions que, si no aconseguen el consens, poden fer trontollar una coalició que l'ala esquerra socialdemòcrata i, sobretot, l'ala dreta del partit de Merkel, no veuen amb bons ulls. Els propers tres mesos aclariran si la cancellera està feta de ferro –si fos així deixaria una gran empremta a la política alemanya– o si més aviat és fràgil com l'argila.

ELS ARTÍFEXS DE L'ART

Jordi Graupera

Periodista

Una conxorxa d'enzes

L'any que jo vaig néixer, la novel·la Una conxorxa d'enzes va guanyar el Premi Pulitzer. Feia dotze anys que el seu autor, John Kennedy Toole, s'havia suïcidat perquè cap editor la volia publicar. La seva mare va continuar trucant a les portes de les editorials, i fins avui. L'any del suïcidi de Toole es va estrenar *Dos*

hombres y un destino i en el cartell publicitari s'hi veien els actors Paul Newman i Robert Redford. L'any següent al de la publicació del llibre de Toole, tretze anys després del cartell de Newman i Redford, s'estrenava *E.T.* i en el cartell, el nom del director, Steven Spielberg. El cap de setmana passat, en-

claustrat per la grip, vaig llogar una pel·lícula, el reclam publicitari de la qual consistia a subratllar que el productor n'era Jerry Bruckheimer. Hi ha directors, actors, productors, músics, guionistes, editors i autors, però si un reclam publicitari ensenya les preferències dels enzès, i els enzès estan conxorxats en

eixams de consumidors, es pot dir que les obres, de mica en mica, són més dels productors, dels que mesclen, dels que editen, dels que venen i menys dels autors, igual que les pel·lícules abans eren de l'actor protagonista, després semblaven del director i ara del productor. L'important d'un disc és qui el punxa.

De Newman a Bruckheimer. John Kennedy Toole no va poder veure aquesta conxorxa. En fi, el seu suïcidi marca el pas: en els temps en què tot déu escriu, cal exigir el nom de l'editor a la portada. La glòria per a qui, d'entre el caos, sap triar; els negocis per a les mares; i els genis, enterats fora del cementiri.